HIIUMAA TEATAJA

Hiiumaa valla väljaanne • Tasuta

Detsember 2025 • nr 90

SÜNDINUD UUED VALLAKODANIKUD

Stevan Aedmaa
Merilin Kand
Rica Kallas
Lorende Liiber
Noelle Isabel Maasi
Kira Vainikk
Heret Paomees
Johann Stig Kirss
Aron Vara
Kenneth Volens

Õnnitleme vanemaid!

Hiiumaa raamatukogud kutsuvad lugema ja avastama

Eesti raamatu aasta on pannud uuesti kõlama küsimuse, miks lugemine meile tähtis on ja mida annab meile üks hea raamat või raamatukogu külastamine. Hiiumaal tegutseb viis avalikku raamatukogu – Kärdlas, Käinas, Emmastes, Pühalepas ja Kõrgessaares – ning nende kõrval haruraamatukogud Suuremõisas, Hellamaal ja Laukal. Raamatukogu on koht, kuhu tullakse nii uue raamatu kui ka nõu ja seltskonna pärast ning kus eesti raamatu aasta mõte – tuua lugemine rohkem inimeste igapäeva – on päriselt koha leidnud. Üheskoos teenindavad Hiiumaa raamatukogud üle 4000 lugeja, kelle seas on nii esimesi lugemiselamusi otsivad lapsed kui ka kogenud lugejad, kes teavad täpselt, millist lugu nad järgmisena avastada soovivad.

Küsisime Hiiumaa raamatukogude juhatajatelt, millisena nad näevad raamatukogu rolli, millised on lugejate ootused ja kuidas raamatukogud end muutuvate vajaduste järgi kohandavad.

Lugemiskultuuri hoidjad Hiiumaal

Kõigi Hiiumaa raamatukogude eesotsas on inimesed, kelle sidemed oma tööga on pikad ja sügavad. Kärdla raamatukogu juhataja Annely Veevo ütleb, et raamatukogutöö võlu peitub selle mitmekesisuses – töö sisaldab endas kõike alates lugejatega suhtlemisest kuni eelarve ja projektideni. Emmaste raamatukogu juhataja Marju Allik tõdeb, et ajad, mil raamatukogu oli vaikne laenutuspunkt, on ammu möödas ja tänaseks on raamatukogu muutunud sisuliselt kogukonnakeskuseks. Käinas alustas Maili Uibo juba 1985. aastal ning tema sõnul on raamatukogus töötamine nagu „muinasjutt, mis pole kunagi pooleli“.

Pühalepa raamatukogu juhataja Ene Vannas ütleb, et raamatukokku sattumine oli tema lapsepõlveunistuse täitumine. Kõrgessaare juhataja Leelo Sarapuu aga tõdeb, et just inimeste heatahtlikkus ja huvi lugemise vastu muudab tema töö eriliseks: „Päris hea tunne on, kui inimene läheb raamatukogust silmad säramas ja naeratus huulil.“

Kärdla ööpäevaringne raamatukogu – Eesti mõistes ainulaadne

Nii Eestis kui ka rahvusvaheliselt paistab teerajajana silma Kärdla linnaraamatukogu, mis on tänu iseteeninduse le avatud ööpäev läbi. Lugejad pääsevad majja ID-kaardiga, saavad raamatuid laenutada ja tagastada ning kasutada lugemissaale ka siis, kui töötajad on päeva lõpetanud. See lahendus sobib nii neile, kes töötavad hilistel õhtutundidel, kui ka neile, kelle ainus vaba hetk langeb varajasse hommikusse.

Raamatukogu roll on laienenud

Kui kunagi tähendas raamatukogu eelkõige raamatute laenutamist, siis täna on see koht, kust saab palju enamat. Eriti maapiirkondades on raamatukogu inimese kõrval abiline digimaailmas – aidatakse täita taotlusi, maksta arveid, vormistada dokumente ja kasutada riigiportaali teenuseid. Paljud kasutavad raamatukogu arvuteid ja internetti, sest kodus seda võimalust pole või on vajalik juhendamine.

Lisaks praktilisele poolele on raamatukogud Hiiumaal muutunud kogukonna kokkusaamiskohtadeks. Raamatukogus kohtuvad inimesed tööasjus, huvitegevuseks või lihtsalt selleks, et olla mõnusas ja rahulikus keskkonnas. Raamatukogu on tihti esimene koht, kuhu pöördutakse küsimustega, mis ulatuvad ehituslubadest kuni arstiaegade broneerimiseni – alati püüab keegi aidata.

Laste ja noorte lugemisharjumus algab varakult

Kõigi raamatukogude üks suuremaid eesmärke on toetada laste ja noorte lugemishuvi. Lasteaia- ja kooligrupid käivad regulaarselt külas, et kuulata lugusid, mängida lugemismänge, meisterdada ja õppida raamatuid väärtustama.

Hiiumaa raamatukogudes on populaarne programm „Lugemisisu“, mida tehakse tihedas koostöös õpetajatega. Suvekuudel haarab lapsi ja peresid „Loen suvel“ väljakutse. Raamatukoguhoidjad märgivad, et noorte tähelepanu pärast tuleb konkureerida ekraanide ja arvutimängudega, kuid iga laps, kes leiab oma esimese päris lemmikraamatu, võidab kogu elu kestva oskuse.

Üritused, mis toovad inimesed kokku

Hiiumaa raamatukogud ei oota külastajaid üksnes riiulite vahel, vaid korraldavad mitmekesiseid ettevõtmisi. Populaarsed on reisiõhtud, luuleõhtud, kohtumised kirjanikega, töötoad ja kogupere mälumängud. Kohalikud ajalooteemalised õhtud ja näitused toovad kohale huvilisi igas vanuses.

Tihti sünnivad üritused kogukonna enda ettepanekutest. Väiksemates kohtades on eelis intiimne õhkkond – kümnekonna inimesega üritus on soe ja vahetu ning nii sünnib ka rohkem arutelu ja vestlusi.

Sihikindlad valikud ja uued lugemisharjumused

Raamatukoguhoidjate sõnul pole lugejate arv vähenenud, kuid laenutamisharjumus on muutunud. Kui varem võeti korraga kaasa kotitäis raamatuid, siis nüüd eelistatakse 1–3 teost, mis loetakse põhjalikumalt ja mõtestatumalt läbi.

Käina raamatukogu juhataja Maili Uibo, Kärdla raamatukogu juhataja Annely Veevo ja Emmaste raamatukogu juhataja Marju Allik Bornholmi raamatukogu ees.
Foto: Anu Vahter

Eakamad lugejad tajuvad, et kiire elu või kehvem silmanägemine mõjutab lugemise tempot. Samal ajal on kasvanud soov leida „midagi tõeliselt head“ – raamatut, mis pakub selget elamust.

E-raamatukogud ja digilugemine: mugav lisa, mitte asendaja

Hiiumaa raamatukogude juhatajate hinnangul on e-raamatukogud ja digilugemine küll kanda kinnitanud, kuid valdavalt pigem täiendava võimalusena. Kõige enam kasutatakse riiklikku e-raamatukogu MIRKO, kust saab laenutada nii e-raamatuid, kui tellida paberraamatuid teistest Eesti raamatukogudest otse pakiautomaati. Mõned lugejad hindavad seda eriti kiirel töö- või kooliperioodil, kui raamatukokku ei jõua. Samas tõdevad raamatukogude juhatajad, et Hiiumaal kasutab MIRKO-t või teiste e-raamatukogude teenuseid siiski vaid väike osa lugejaid. Nad tõdevad ka, et kuigi osa inimesi loeb digiajakirju või kasutab telefonis uudisteportaale, eelistab enamik hiidlasi raamatuid lugeda siiski paberkandjal – seda saab käes hoida, sirvida ja rahulikult lugeda. Emmaste raamatukogu juhataja Marju Allik ütleb, et moodsad e-raamatukogud pole sealset tööd peaaegu üldse mõjutanud. „ Kuigi e-laenutused näitasid mujal Eestis pandeemia ajal suurt kasvu, tõestab Emmaste fenomen, et kohaliku raamatukogu põhiklient on ikkagi inimene, kes on harjunud elama ja toimetama reaalses maailmas,“ tõdeb Allik.

E-raamatud sobivad hästi reisile või õppimiseks, kuid igapäevases lugemises on Hiiumaal paberraamatu eelistus endiselt kindlalt ülekaalus. Seetõttu näevad raamatukoguhoidjad digilahendusi pigem mugava lisana, mis laiendab võimalusi, kuid ei vähenda füüsilise raamatukogu rolli kogukonna keskpunktina.

Hiiumaa raamatukogud ootavad kõiki

Eesti raamatu aasta tuletab meelde, et lugemine on endiselt moes. Sellest annavad tunnistust raamatukoguhoidjad, kelle töölaudadele jõuavad iga päev uued küsimused ja soovid. Nad rõhutavad, et raamatukogu on koht, kuhu võib astuda sisse ilma igasuguse ettevalmistuseta – ka siis, kui pole juba aastaid raamatukogukaarti olnud.

Raamatukogust leiab:

- lugemissoovitusi igale vanusele;
- rahuliku koha õppimiseks või töötamiseks;
- üritusi, mis pakuvad teadmisi ja seltskonda;
- mõnusa atmosfääri, kus võib lihtsalt olla.

Eesti raamatu aasta on hea võimalus võtta jälle ette teekond oma koduraamatukogusse –Hiiumaa raamatukogud ootavad ja rõõmustavad iga uue ning tuttava külastaja üle.

TRIINU RAJASALU

Annely Veevo, Kärdla:
„Väga oluline minu töös on inimestega suhtlemine ja lugejate tundmine. Mitte ainult, millist raamatut nad lugeda soovivad, vaid kuidas neil ka läheb. Inimesed hea meelega räägivad, kui on olemas kuulaja.“

Maili Uibo, Käina:
„Raamatukoguhoidja peab tänapäeval olema väga multifunktsionaalne, kes suudab kaasas käia tehnika arenguga, looma uusi hüvesid ja tegevusi kohapeal ning vastama lugejate kõikvõimalikele küsimustele, lisaks pakkuma erinevaid individuaalkoolitusi.“

Marju Allik, Emmaste:
„Viimase kümnendi jooksul on maaraamatukogudest saanud avatud, kasutajasõbralikud teabe-, puhke- ja kultuurikeskused – paljudele lausa nagu teine elu- või töötuba.“

Ene Vannas, Pühalepa:
„Meie peamine sihtrühm ongi tegelikult lapsed, kellele on suunatud ka enamik üritusi. Meil on hea koostöö koolide ja õpetajatega.“

Leelo Sarapuu, Kõrgessaare:
„Päris hea tunne on, kui inimene läheb raamatukogust, silmad säramas ja naeratus huulil.“

Hiiumaa raamatukogud
- Kärdla Linnaraamatukogu
- Käina raamatukogu
- Emmaste raamatukogu
- Pühalepa raamatukogu
- Kõrgessaare raamatukogu

Haruraamatukogud:
- Suuremõisa
- Hellamaa
- Lauka

Kokku lugejaid:
- üle 4000 aktiivse lugeja

Ööpäevaringne kasutus:
- Kärdla linnaraamatukogu avatud 24/7 ID-kaardiga
- Käina raamatukogus on 24/7 töötav laenutuskapp

Peamised teenused:
- raamatute ja ajakirjade laenutus
- diginõustamine ja e-teenused
- lugemissoovitused
- üritused ja õpitoad
- töö- ja õppimisruumid
- interneti ja arvutite kasutamine

Raamatukogude kohta vaata lähemalt valla kodulehelt https://vald.hiiumaa.ee/haridus-kultuur-sport-kogukonnad/kultuur-ja-sport/raamatukogud

I ADVENT
30. NOVEMBRIL

kl 17 I advendi tähistamine Kärdla Keskväljakul

kl 17 Advendiaja alguse tähistamine Käina Kirikupargis

kl 18 Kontsert ansambliga Robirohi, Kärdla baptistikoguduse kirik

kl 18.30 I advendi tähistamine Kõrgessaares, Kõrgessaare mõisa park

kl 19 Emmaste jõulumaa, Emmaste Vaba Aja Keskus

Hiiumaa ja Khersoni oblast allkirjastasid koostöö-memorandumi

Hiiumaa vallavalitsus ja Ukraina Khersoni Regionaalne Sõjaline Administratsioon allkirjastasid 1. novembril Kärdlas koostöömemorandumi, mille eesmärk on tugevdada kahe piirkonna sõprussuhteid ning arendada koostööd hariduse, kultuuri, spordi, põllumajanduse ja keskkonnakaitse valdkondades.

Hiiumaa ja Khersoni koostöö põhineb ajaloolisel sidemel, mis ulatub 18. sajandisse, mil Vene impeeriumi poolt sunniviisiliselt ümber asustatud hiiurootslased rajasid Khersoni oblastis Zmiivka (endise nimega Gammalsvenskby / Staroshvedske) küla. Tänaseks on sellest kujunenud oluline eesti-rootsi kultuuripärandi paik Ukrainas.

Memorandum näeb ette kogemuste vahetamist kohaliku juhtimise ja arendustegevuse vallas, kultuurisidemete hoidmist, haridusprojektide ja spordiürituste korraldamist, samuti ühiste algatuste toetamist põllumajanduse ja keskkonnakaitse valdkonnas.

Hiiumaa vallavanem Hergo Tasuja sõnul on tegemist sümboolse, aga ka praktilise sammuga: „Hiiumaad ja Khersoni oblastit seob eriline ajalugu ja inimlik side. Meie soov on aidata kaasa Ukraina taastumisele ning samas õppida ja jagada kogemusi, mis tugevdavad mõlema kogukonna tulevikku. See on sõprus, mis põhineb austusel ja koostegemisel."

Khersoni Regionaalse Administratsiooni juhi Oleksandr Prokudini sõnul on koostöö Hiiumaaga oluline samm rahvusvaheliste sidemete laiendamisel ja sõjast räsitud piirkonna ülesehitamisel. Prokudin tänas kõiki Eesti inimesi ja hiidlasi vankumatu toetuse eest Ukrainale ja Khersonile.

Koostöömemorandum ei too kaasa õiguslikke ega rahalisi kohustusi.

HIIUMAA VALLAVALITSUS

Fotod: Eike Meresmaa

Kõpu ja Ristna tuletornide operaatoriga lõpetatakse leping poolte kokkuleppel

Hiiumaa vallavalitsus ja Intelligentia OÜ/Vana Madrus OÜ lõpetavad 7. mail 2025 sõlmitud vallavara kasutusse andmise lepingu poolte kokkuleppel alates 20. novembrist 2025.

12. novembril toimus Hiiumaa valla esindajate ning Vana Madrus OÜ esindaja Alvar Jaamu kohtumine, kus tehti põhjalik kokkuvõte 2025. aasta suvisest hooajast. Ettevõtja sõnul ei realiseerunud äriplaan ootuspäraselt ning ilmnes mitmeid väljakutseid, mis mõjutasid pakutud teenuse kvaliteeti ja ettevõtluse jätkusuutlikkust.

Osapooled jõudsid arutelu tulemusel ühisele seisukohale, et leping lõpetatakse poolte kokkuleppel. Selline lahendus tagab mõlema poole jaoks selguse edasiste plaanide tegemisel. Hiiumaa vallavalitsus on alustanud ettevalmistusi uue operaatori leidmiseks.

HIIUMAA VALLAVALITSUS

Foto: Priidu Saart

Vallavalitsuse istungitelt

- Otsustati tunnistada riigihankes „Hiiumaa valla teede ja tänavate talihooldus 2025–2028" (viitenumber 298685) edukaks AS Tariston, OÜ Kõrve talu, DAGOsan OÜ Toomas Remmelkoor Harju talus, Johannes Remmelkoor, OÜ KEMEHH, Laserlink OÜ, OÜ HK Kodeste, Metsamehe talu OÜ, Winter Green OÜ pakkumised.
- Tunnistati riigihankes „Mäe plats katendite ehitus" (viitenumber 300661): osa 1 edukaks AS Tariston esitatud pakkumus nr 588234, mille maksumus ilma käibemaksuta on 31 576 eurot ja osa 2 edukaks AS Tariston esitatud pakkumus nr 588234, mille maksumus ilma käibemaksuta 8477,20 eurot.
- Otsustati tunnistada riigihankes „Ristna tuletorni restaureerimine" (viitenumber 299458) edukaks GT Corporation SE esitatud pakkumus, mille maksumus ilma käibemaksuta on 160 450,50 eurot.
- Tunnistati riigihankes „Hiiumaa teenusmaja projekteerimine" (viitenumber 300074) edukaks OÜ Arhitektuuribüroo Studio Paralleel esitatud pakkumus, mille maksumus ilma käibemaksuta on 90 000 eurot.
- Otsustati munitsipaalasutusel Hiiumaa Haldus korraldada avatud hankemenetluses riigihange „Munitsipaalasutusele Hiiumaa Haldus väikekalluri soetamine". Riigihanke eeldatav maksumus ilma käibemaksuta on 40 000 eurot.
- Korraldati avatud hankemenetluses riigihange „Personali- ja palgaarvestuse tarkvara ostmine ja juurutamine". Riigihanke eeldatav maksumus ilma käibemaksuta on 110 000 eurot
- Otsustati munitsipaalasutusel Hiiumaa Haldus korraldada avatud hankemenetluses riigihange „Multifunktsionaalse väikelaaduri soetamine koos lisaseadmetega". Riigihanke eeldatav maksumus ilma käibemaksuta on 92 500 eurot.
- Korraldati avatud hankemenetluses riigihange „Lemmikloomade varjupaiga teenuse osutamine Hiiumaa vallas". Riigihanke eeldatav maksumus ilma käibemaksuta on 90 000 eurot.
- Anti Hiiumaa Spordile nõusolek lepingu sõlmimiseks Hiiumaa spordikeskuse küttesüsteemi läbipesuks ja kütte-vee demineraliseerimiseks OÜ-ga Stelo. Lepingu maksumus ilma käibemaksuta on 16 381 eurot.
- Anti otsustuskorras Kärdla Resto OÜ välireklaamkandja paigaldamiseks kasutusse Hiiumaa vallale kuuluva kinnisasja Valli tänav osa suurusega 8 m² vastavalt asendiplaanile. Kinnisasja osa antakse kasutusse tähtajaga 5 aastat ning tasu kinnisasja osa kasutamise eest on 1100 eurot aastas.
- Otsustati korraldada Hiiumaa vallas ajavahemikus 1. november kuni 30. november 2025. a kampaania, mis toetab kasside steriliseerimist ja kastreerimist.
- Suurendati Suuremõisalasteaed-põhikooli liitrühmas laste arvu kuni 21 lapseni.
- Korraldari puuetega inimeste huvikaitse 2025. aasta lisatoetusvoor.
- Otsustati avalikustada Hiiumaa valla sadamate arengukava 2035+ ajavahemikul 20.10.2025–02.11.2025. Hiiumaa valla sadamate arengukava 2035+ kirjalike ettepanekute esitamise tähtaeg on 02.11.2025.
- Moodustati huvitegevuse ja -hariduse täiendava toetuse taotlusvooru komisjon.
- Määrati Maria Breveri nimeline haridus-preemia Palade põhikooli õpetaja Luule Oppile ja tunnustada preemia saajat valla tänukirjaga.
- Kinnitati Triin Simson Hiiumaa sotsiaalkeskuse juhatajaks alates 01.12.2025.
- Otsustati eraldada huvitegevuse ja -hariduse täiendavat toetust vastavalt konkursikomisjoni ettepanekule.
- Anti avaliku ürituse luba Hiiumaa ralliklubile ürituse „Hiiumaa rahvaralli 2025" korraldamiseks Hiiumaa vallas 07.11.2025 kell 07.00 kuni kell 23.59 ning 08.11.2025 kell 07.00 kuni kell 23.00.
- Kehtestati Soonlepa külas asuva Pihla kinnistu detailplaneering (DAGOpen OÜ töö nr 23-38).
- Anti projekteerimistingimused Tempa külas Tempa laut kinnistule laut-sõnnikuhoidla koos üldkasutatava ruumiga püstitamiseks.
- Otsustati anda projekteerimistingimused Jausa külas asuvale hoonestamata Kaitse kinnistule püstitatava elukondliku hoone projekteerimiseks.
- Väljastati projekteerimistingimused Lauka-Reigi (M47-M67A, Kidaste HL) rekonstrueerimise ehitusprojekti koostamiseks.
- Väljastati projekteerimistingimused Kärdla linnas Sõpruse alajaama fiidri rekonstrueerimise ehitusprojekti koostamiseks.
- Seati isiklik kasutusõigus Elektrilevi OÜ kasuks Kärdla linnas asuvatele Hiiumaa valla omandis olevatele kinnisasjadele (16 kinnisasja). Isikliku kasutusõiguse esemeks on tehnovõrk-elektrimaakaabelliin.
- Seati isiklik kasutusõigus Elektrilevi OÜ kasuks Hiiumaa valla omandis olevatele kinnistutele (3 kinnistut). Isikliku kasutusõiguse esemeks on tehnovõrk – 10 kV pingega elektrimaakaabelliin ja 0,4 kV pingega elektrimaakaabelliinid ning komplektalajaam.
- Otsustati seada isiklik kasutusõigus Elektrilevi OÜ kasuks Kärdla linnas asuvale Hiiumaa valla omandis olevale Mudaste külatee kinnisasjale. Isikliku kasutusõiguse esemeks on tehnovõrk – 0,4 kV pingega elektrimaakaabelliin, -jaotus- ja -liitumiskilbid.
- Anti projekteerimistingimused Ala külas Priida kinnistule üksikelamu või suvila püstitamiseks.
- Anti projekteerimistingimused Kodeste külas Rähni kinnistule üksikelamu ja abihoonete püstitamiseks.
- Otsustati anda projekteerimistingimused Hiiessaare külas Sassi kinnistule üksikelamu või suvila püstitamiseks.
- Otsustati anda projekteerimistingimused Kodeste külas Sookure kinnistule üksikelamu ja abihoonete püstitamiseks.
- Anti projekteerimistingimused Kodeste külas Käo kinnistule üksikelamu ja abihoonete püstitamiseks.
- Väljastati projekteerimistingimused Käina-Kassari fiidri rekonstrueerimise ehitusprojekti koostamiseks.
- Otsustati väljastata projekteerimistingimused Tagukülas Johannese kinnistu liitumise ehitusprojekti koostamiseks.
- Anti nõusolek Valgu külas asuvate Kaevusauna ja Kruubi kinnisasjade vahelise piiri muutmiseks ning Kruubi kinnisasja jagamiseks.
- Otsustati anda nõusolek Kukka külas Kota kinnisasja jagamiseks.
- Anti nõusolek Pühalepa-Harju külas Matsu-Tooma kinnisasja jagamiseks.
- Otsustati anda nõusolek Pühalepa-Harju külas Liivaaugu kinnisasja jagamiseks.
- Muudeti Kogri külas asuva Seemnevilja katastriüksuse lähiaadressi.
- Määrati Partsi külas asuva Härja katastriüksuse uueks lähiaadressiks Uus-Härja.
- Otsustati määrata Kassari külas asuva Kersti katastriüksuse uueks lähiaadressiks Laasiranna.
- Määrati Kõrgessaare alevikus asuva Tööstuse tee 29a katastriüksuse sihtotstarbeks elamumaa 100%.
- Algatati Vahtrepa külas Purje kinnisasjal asuva Sauna tänav eratee avalikuks kasutamiseks määramise menetlus.
- Otsustati algatada Jausa külas Kuivatikuuri kinnisasjal asuva eratee avalikuks kasutamiseks määramise menetlus.
- Algatati Jausa külas Rohe kinnisasjal asuva eratee avalikuks kasutamiseks määramise menetlus.
- Otsustati algatada Emmaste külas Pääste kinnisasjal (registriosa nr 213133) asuvate eratee lõikude osas avalikuks kasutamiseks määramise menetlus.
- Otsustati kiita heaks 14 hajaasustuse programmi projekti aruannet.

Hiiumaa valla teede talvine hooldus

Siit leiad oma piirkonna lumelükkaja kontaktid, samuti tasulise lumelükkamise teenuse pakkujad Hiiumaal.

Lumetõrje korraldamise eest Hiiumaa valla teedel vastutab Hiiumaa Haldus. Hiiumaa vallas asuvaid riigiteid hooldab Warren Safety OÜ, tel 1247.

Lumelükkajate kontaktid Hiiumaa vallas

(2025-2028)

KÄRDLA

Kärdla linn

Töid teostab AS Tariston
Kontakt: Aivar Tammeveski, e-post aivar.tammeveski@tariston.ee, telefon 514 8653

KÄINA

Käina alevik (keskus)

Töid teostab AS Tariston
Kontakt: Aivar Tammeveski, e-post aivar.tammeveski@tariston.ee, telefon 514 8653

Käina ümbrus ja Putkaste

Töid teostab OÜ KEMEHH
Kontakt: Tõnis Teemets, e-post info@kemehh.ee, telefon 502 3108

Kassari

Töid teostab Laserlink OÜ
Kontakt: Aivar Kääramees, e-post aivo@3xk.ee, telefon 529 9414

Männamaa

Töid teostab Laserlink OÜ
Kontakt: Aivar Kääramees, e-post aivo@3xk.ee, telefon 529 9414

PÜHALEPA

Prählamäe, Linnumäe, Hausma, Tubala, Ala, Loja, Lõpe, Sakla, Tammela, Undama, Vilivalla ja Nõmba

Töid teostab OÜ Kõrve talu
Kontakt: Jaanis Saartok, e-post jaanissaartok@gmail.com, telefon 5660 6401

Hiiessaare, Kukka, Lõbembe, Paluküla, Palade, Kõlunõmme, Partsi

Töid teostab DAGOsan OÜ
Kontakt: Märt Varblane, e-post dagosan@dagosan.ee, telefon 505 1670

Harju, Kuri, Sääre, Suuresadama, Reikama, Tempa, Hellamaa, Värssu, Puliste, Hagaste, Kerema, Pühalepa

Töid teostab Toomas Remmelkoor Harju talu FIE
Kontakt: Toomas Remmelkoor, e-post tomremm@gmail.com, telefon 5647 4163

Heltermaa, Aruküla, Sarve, Soonlepa, Valipe, Suuremõisa, Hilleste, Vahtrepa, Salinõmme, Kalgi, Viilupi

Töid teostab Johannes Remmelkoor FIE
Kontakt: Johannes Remmelkoor, e-post johremm@gmail.com, telefon 5622 1463

KÕRGESSAARE

Tahkuna, Kanapeeksi, Kauste, Kidaste, Kodeste, Koidma, Lehtma, Malvaste, Mangu, Meelste, Mudaste, Ogandi, Otste, Pihla, Reigi, Risti, Rootsi, Sigala, Tareste

Töid teostab OÜ HK Kodeste
Kontakt: Karli Kattel, e-post karli@klemet.ee, telefon 505 5708

Kõrgessaare, Heigi, Heiste, Isabella, Kurisu, Lauka, Lilbi, Metsaküla, Napi

Töid teostab Metsamehe talu OÜ
Kontakt: Maanus Valk, e-post metsamehetalu@gmail.com, telefon 5341 4170

Hüti, Jõeranna, Jõesuu, Kiivera, Kopa, Laasi, Leigri, Luidja, Mardihansu, Palli, Paope, Poama, Puski, Reigi-Nõmme, Sülluste, Tammistu, Viita, Viitasoo, Villamaa

Töid teostab munitsipaalasutus Hiiumaa Haldus
Kontakt: Siim Kruus, telefon 5631 8068

Heistesoo, Hirmuste, Kalana, Kaleste, Kiduspe, Kõpu, Mägipe, Ojaküla, Suurepsi, Suureranna, Tiharu, Vilima, Ülendi

Töid teostab munitsipaalasutus Hiiumaa Haldus
Kontakt: Elmet Post, telefon 5650 5982

EMMASTE

Jausa, Valgu, Harju

Töid teostab Winter Green OÜ
Kontakt: Even Suislepp, e-post evensuislepp@gmail.com, telefon 5194 4222

Emmaste küla (keskus), Riidaküla, Metsalauka, Rannaküla, Viiri, Pärna, Reheselja, Sepaste, Sõru, Hindu, Tohvri

Töid teostab Winter Green OÜ
Kontakt: Even Suislepp, e-post evensuislepp@gmail.com, telefon 5194 4222

Kabuna, Külama, Vanamõisa, Sinima, Ole, Prähnu, Külaküla, Leisu, Kuusiku, Lassi, Emmaste-Selja, Emmaste-Kurisu

Töid teostab Winter Green OÜ
Kontakt: Even Suislepp, e-post evensuislepp@gmail.com, telefon 5194 4222

Nurste, Kitsa, Härma, Laartsa, Metsapere, Kaderna, Haldi, Mänspe, Õngu

Töid teostab munitsipaalasutus Hiiumaa Haldus
Kontakt: Alar Veski, telefon 5695 1573

Tasulise lumelükkamise teenuse pakkujad eraisikutele Hiiumaal

Lume lükkamine lumefreesiga: Ken Poola, tel 5835 1400

Kõrgessaare

Kaido Kiin (Lauka), tel 511 0750
HK Kodeste OÜ (Kärdla), tel 505 5708
Tanel Aron (Kopa), tel 502 8560
Kert Kirs (Poama), tel 5386 5064

Käina

Labidas, ATV: Kalev Oolmets (Käina ja ümbrus), tel 5684 4320
OÜ Kaigutsi Farm (2,3 m sahk), tel 5660 6382, 5330 4373
Väiketraktor Avant, lumesahk ja kopp: Aivar Kõrm (Korrashoid OÜ), tel 5323 2661

Kärdla

Väike rataslaadur: Märt Saar, tel 508 2617
Suured sahaga traktorid: Aivo Kriiska, tel 503 4396
OÜ Kasetoht (sahk 3,3m) – Marko Ranna, tel 5677 9733, e-post: markoranna@gmail.com

Pühalepa

Jusco OÜ ja Ulvi Samm, tel 507 8477
Teeninduspiirkond: Suursadama, Sääre, Kuri, Tempa, Kõlunõmme, Palade, Harju, Hellamaa, Värssu, Partsi, Reikama
OÜ Kõrve Talu (3,7 m sahk), tel 5660 6401
OÜ Kasetoht (3,3 m sahk), Marko Ranna, e-post: markoranna@gmail.com, tel 5677 9733

Lumetõrjelükkajate kontaktid, samuti valla lumetõrje kaardirakenduse leiad valla kodulehelt
https://vald.hiiumaa.ee/lumetorje

HIIUMAA VALLAVALITSUS

Mida oma ahjus põletada võib ja mida mitte

Sügis toob endaga kaasa jahedad ilmad ning algab kütteperiood, kuid kahjuks ei ole kõik, mis põleb, sobilik panna oma küttekoldesse. Jäätmete, nagu vana õli, õlifiltrite, plasti, mööbli või immutatud puidu põletamine tekitab mürgiseid ühendeid, mis kahjustab loodust, loomi, meie tervist, samuti küttekollet. Kahju ei pruugi olla kohe näha, kuid saasteained kogunevad keskkonda ja mõjutavad pikemas plaanis nii elukeskkonda kui ka inimese heaolu.

Küttekoldes võib põletada üksnes puhast töötlemata puitu, puitlaaste, puukoort, paberit tule hakatuseks ning spetsiaalsele katlale ette nähtud kütteõli või vedelkütust.

Levinud on arvamus, et jäätmete põletamine ahjus aitab säästa kulusid. Tegelikkuses võib see kujuneda hoopis ootamatuks väljaminekuks, sest ebaseaduslik põletamine toob kaasa rahatrahvi ja menetluskulu. Lisaks võivad kemikaalid ja plast jätta koldesse jääke, mis halvendavad tõmmet või kahjustavad kütteseadet.

Küttekolle ei ole prügihunt – kõik koduses majapidamises või ettevõtte tegevuse käigus tekkinud jäätmed tuleb anda üle koraldatud jäätmeveo raames või anda hinnakirja alusel üle jäätmejaama. Hiiumaa jäätmejaamas kehtivad Hiiumaa elanikule (sissekirjutuse alusel) jäätmete üleandmisel mitmed soodustused.

Õige kütmine ja puhas kütus aitavad hoida tervist, kaitsta kodu ning muuta sügisene suits korstnast sooja kodu ja töökoha märgiks mitte saasteallikaks.

JANE SINIJÄRV

KADRI PIHLAMÄGI

Hiiumaa jäätmejaam

Aadress: Kreiandi jäätmekäitluskeskus, Ristivälja, 92135 Hiiu maakond
Telefon: 5346 2039 | E-mail: hiiumaajj@keskkonnateenused.ee

Lahtiolekuajad:
- Esmaspäev–reede: 09–17
- Laupäev: 10–14
- Pühapäev: suletud

HIIUMAA JÄÄTMEJAAM

Juhiseid ning näpunäiteid kodusooja hoidmiseks ja juhtimiseks

Kütteperiood on alanud ning paljud inimesed seisavad silmitsi suurte kütte- ja energiaarvetega. Jagame teiega mõningaid tihti unustatud nippe ja nõuandeid, kuidas hoida kodu soojana. Kõik need lihtsad tegevused ei nõua suuri investeeringuid ega ulatuslikke remonditöid, ent mõju võib olla märkimisväärne.

Tervislik toatemperatuur on umbes 18 kraadi. Kui temperatuur langeb sellest madalamale, suureneb risk haigestuda nii hingamisteede kui ka südame-veresoonkonna haigustesse. Seetõttu on tark kütmine ja soojuse hoidmine oluline mitte ainult mugavuse, vaid ka tervise seisukohalt.

Väiksed nipid, väiksed trikid

- Teibid, aknakiled. Paljud inimesed alahindavad soojuskadu akende ja uste kaudu. Vanade akende kaudu lekib tuppa külma ning tuba jaheneb kiiremini, kui arvata oskame. Probleemi saab oluliselt leevendada tihendusteipide või vahtkummist tihenditega, mida on lihtne ise paigaldada. Lisaks aitab ka odavam aknakile, mis toimib lisaisolatsioonina ja vähendab tõhusalt tuuletõmmet.
- Radiaatorite õhutamine. Õhk radiaatoritorudes vähendab nende küttevõimet, mistõttu tasuks enne küttehooaega radiaatorid hoolikalt läbi õhutada. Oluline on ka see, et radiaatorid oleksid vabalt ligipääsetavad. Paksud kardinad või mööbel nende ees võivad takistada sooja õhu levikut ruumis.
- Kardinad mängivad samuti soojustamisel tähtsat rolli. Paksud kardinad hoiavad sooja toas ja vähendavad soojakadu läbi akende.
- Kodu õhutamine. Palju räägitakse ventilatsioonist kui soojakao põhjustajast, kuid kodu tuleb õhutada regulaarselt, esiteks tervise pärast, teiseks vähendab õhutamine niiskuskahjusid. Selle asemel, et hoida akent poolavatuna terve päeva, on palju tõhusam korralikult tuulutada lühikese ajaga. Ainult mõni minut akent pärani lahti hoides vahetub kogu õhk ning temperatuur langeb oluliselt vähem.
- Tubade õige kasutamine. Sulgedes uksed tubades, mida parajasti ei kasutata, saab hoida soojust just seal, kus seda vaja on. Samuti on kasulik hoida kodu temperatuur stabiilsena ning mitte lasta sel öö jooksul liiga palju langeda.
- Elektriseadmete tark kasutus. Lisaks küttega seotud tegevustele on oluline mõelda ka elektriseadmete kasutamisele. Mittevajalike seadmete väljalülitamine ja energiasäästlike lambipirnide kasutamine aitab vähendada voolutarbimist ja selle kaudu ka küttekulusid, eriti juhul kui kütte- ja elektrisüsteemid on omavahel seotud.

Targad seadmed

Võimalusi targemaks energia kasutamiseks on veelgi. Tehnoloogia areneb ja turule on tulnud mitmeid seadmeid, mis on abiks kodusooja ja elektri hoidmisel ning juhtimisel. Toon mõned näited.

Targa küttejuhtimise kontroller on seade, mis aitab kodu kütmist targalt ja säästlikult juhtida. See ühendab erinevad termostaadid ja küttekehad ning reguleerib, millal ja kui palju soojust anda, et kodu oleks alati mugav ning küttearved ei muutuks liiga kõrgeks.

Kontroller arvestab elektrihindade kõikumist, võimaldades kütta just odavamatel aegadel, ning kasutab energia säästmiseks vajadusel ka loomulikku päikeseenergiat. Seade jälgib lisaks ruumitemperatuuri ja akende olekut – näiteks ei lülitu küte sisse, kui aken on avatud.

Sellisel põhimõttel töötavaid seadmeid leidub nii kodutarbijatele kui ka suurematele hoonetele ning väga erinevates hinnaklassides. Oluline on osta seade usaldusväärse müüja käest või konsulteerida pädeva elektrikuga. Enne ostu tasub uurida, kas kütteseadme tootja lubab oma seadmeid juhtida kolmanda osapoole kontrolleritega, sest see võib mõjutada garantiitingimusi ja hooldusvõimalusi.

Saarte Energiaagentuur (EISEA) on sotsiaalne ettevõte, mis tegutseb Lääne-Eesti saartel – Saaremaal, Hiiumaal, Muhus, Vormsil, Kihnus ja Ruhnus. Agentuuri eesmärk on toetada kohalikke omavalitsusi, kogukondi ja ettevõtteid projektide elluviimisel, mis edendavad säästlikku energiakasutust ja tootmist ning aitavad vähendada süsinikuheidet. EISEA tegevusi rahastatakse Euroopa Liidu Life programmist. Lisainfo: www.eisea.org

UKU LOIDE
Saarte Energiaagentuuri energiatõhususe konsultant

Tunnustati Hiiumaa edukaid ettevõtja

26. novembril toimus Kärdlas Pruulikoja Restos Hiiumaa Majandusfoorum 2025 ning edukate ettevõtjate, organisatsioonide ja Hiiumaa sõprade pidulik tunnustamine. Tunnustused andsid üle Hiiumaa Arenduskeskus, Hiiumaa vald ja Hiiumaa Ettevõtjate Liit.

Kategooriatele „Hiiumaa sõber“, „Hiiumaa mainekujundaja“, „Hiiumaa aasta õpilasettevõte“ ja „Elukeskkonna hoidja“ toimub igal aastal avalik konkurss. Kategooriatesse esitatud ettepanekuid hindab komisjon.

Kategoorias „Aasta alustaja“, „Aasta tegija“ ja „Aasta investeerija“ hinnatakse kandidaate majandusnäitajate põhjal.

Sel aastal on ka erikategooria „Aasta turundustegu“, mille saab 2024. aastal muljetavaldava turundusteoga silma paistnud ettevõte, organisatsioon või isik.

Hiiumaa Ettevõtjate Liit annab omalt poolt samuti kolm tunnustust: „Aasta tegu“, „Väike ja visa“ ning „Tänukummardus“.

Elukeskkonna hoidja 2024 – Heli Hahndorf ja Hiiuihuhooldus

** Tunnustatakse ettevõtet, organisatsiooni või isikut, kes on 2024. aastal silmapaistvalt panustanud Hiiumaa looduse, omakultuuri ja majanduse tasakaalustatud koostoimesse ning aidanud seeläbi hoida Hiiumaa väärtuslikku elukeskkonda UNESCO biosfääriala vaimus.*

Heli Hahndorf on loonud ja arendanud paljude poolt armastatud kaubamärgi Hiiuihuhooldus, mis toob esile saare puhta looduse ja traditsioonilise saunakultuuri. Ettevõte kasutab oma toodetes kohalikku toorainet ning selle mitmed tooted kannavad väärikalt Hiiumaa rohelise märgi tunnustust.

Hiiuihuhooldus kannab edasi Hiiumaa väärtusi, järgides säästliku ja jätkusuutliku tootmise põhimõtteid. Heli Hahndorf on oma tegevusega tõestanud, et majanduslik edu saab käia käsikäes looduse, kogukonna ja omakultuuri hoidmisega.

Elukeskkonna hoidja 2024 Heli Hahndorf.

Hiiumaa sõber 2024 – Maarja Berkmann ja Hiiumaa koduta loomade turvakodu

** Tunnustatakse initsiatiivikat ettevõtet, organisatsiooni või isikut, kes oma kogemuste ja teadmistega on järjepidevalt panustanud Hiiumaa arengusse.*

Maarja Berkmann juhib Hiiumaa koduta loomade turvakodu, pakkudes hüljatud ja kodututele loomadele armastust, hoolt ja ajutist pelgupaika. Tänu tema pühendunud tööle on Hiiumaal tugevnenud koostöö, suurenenud teadlikkus ning paranenud loomade heaolu. See on omakorda rikastanud kogukonna ühtekuuluvust ja kasvatanud vastutustundlikku suhtumist keskkonda ning kõigisse elusolenditesse. Oma tegevusega on Maarja eeskujuks, näidates, kuidas üks kohalik algatus võib muuta kogu kogukonna hoolivamaks ja turvalisemaks – nii inimestele kui ka meie neljajalgsetele kaaslastele.

Hiiumaa sõber 2024 Maarja Berkmann.

Hiiumaa mainekujundaja 2024 – SA Hiiumaa Muuseumid

** Tunnustatakse ettevõtet, organisatsiooni või isikut, kelle tegevus on 2024. aastal oluliselt tõstnud Hiiumaa nähtavust saarelt väljaspool, parandanud Hiiumaa mainet või toonud Hiiumaale tuntust.*

SA Hiiumaa Muuseumid suutis 2024. aastal oma värvika turundustegevuse ja kaasahaarava „kuse kogumise“ kampaania kaudu tuua Hiiumaa ainulaadsed lood ja saare eripära Eesti laiemasse avalikkusse. Kampaania tõi esile Hiiumaa loodusressursid, kogukondlikud väärtused ning muuseumide olulise rolli kultuuripärandi hoidmisel, pakkudes saarele laialdast meediakajastust ja tuntust. Sellise tegevuse kaudu on SA Hiiumaa Muuseumid kujundanud Hiiumaast enama kui lihtsalt sihtkoha – nad on loonud positiivse kuvandi saarest, mis väärtustab oma pärandit, hoiab loodust ja tegutseb järjekindlalt Hiiumaa maine tugevdamise nimel.

Hiiumaa mainekujundaja 2024 – Kauri Kiivramees, SA Hiiumaa Muuseumid.

Hiiumaa aasta õpilasettevõte 2024/2025 – ÕF Pehme Pai

** Tunnustatakse Hiiumaa õpilasettevõtet silmapaistva tulemuse, uuendusliku idee või julge pealehakkamise eest 2024/2025. õppeaastal.*

Õpilasfirma Pehme Pai valmistas kahte sorti looduslikke kehakoorijaid, millele väljastati ametlikud ohutushinnangud. Tooted jõudsid klientideni nii käest kätte, laatadel kui ka veebipoes MiaPuPe, samuti müüdi neid Hiiumaa kaubamajas ja elamuskeskuses Tuuletorn. ÕF Pehme Pai paistis silma oma aktiivse ja sihipärase tegutsemisega ning pälvis avalikul häältelusel kõige enam toetust. Õpilasfirma liikmeteks olid Eliise Juhe, Elisabet Kallas ja Mia-Marjen Mihkelsoo, juhendajateks Maris Nõmmik-Kärtner ja Marju Mihkelsoo.

Aasta turundustegu 2024 erikategooria – Enn Kunila kunstikollektsioon

** Tunnustatakse ettevõtet, organisatsiooni või isikut, kes on 2024. aastal silmapaistnud muljetavaldava turundusteoga.*

Enn Kunila on Eesti ühe silmapaistvama erakunstikogu omanik, kelle kollektsioon hõlmab olulisi teoseid eesti klassikalisest maalikunstist. 2024. aastal, kunstiaastal tõi ta oma kollektsiooni Hiiumaale, korraldades näitused „Konrad Mägi ja tema kaasaegsed“ Hiiumaa muuseumi Pikas Majas ning „Olev Subbi aktimaalid“ Kärdla kultuurikeskuses. Need väljapanekud tõstsid oluliselt Hiiumaa nähtavust ja kultuurilist mainet üle Eesti. Kollektsiooni avalik eksponeerimine, meediakajastused ja külalisnäitused tõid Hiiumaale tähelepanu ja tunnustust, tugevdades saare kuvandit elava ja väärtustatud kultuurikeskkonnana.

Aasta investeerija 2024 – Dagöplast AS

** Tunnustatakse Hiiumaa ettevõtet, mis on 2024. aastal saare ja/või oma tegevuse arendusse investeerinud.*

AS Dagöplast on Käinas tegutsev polüetüleenist ja biomaterjalist kiletoodete tootja. Ettevõte on tegutsenud alates 1998. aastast ning on tänaseks üks suurimaid kiletootjaid Baltikumis ja Skandinaavias.

Ettevõtte peamised tooted on biolagunevad kilekotid, biolagunevad hügieenitoodete kiled ja põllumajanduses kasutatavad biolagunevad multškiled. Polüetüleenist valmistatakse mitmesuguseid kilekotte, kilepõllesid, hoiatus- ja kaablikaitselinte ning puidukattekile. Lisaks tegeleb ettevõte plastijäätmete ümbertöötlemisega ning kasutab tootmises 100% roheenergiat.

Aastal 2024 investeeris AS Dagöplast põhivarasse 1,2 miljonit eurot, panustades sellega ettevõtte jätkusuutlikku arengusse ja tootmise tõhustamisse.

Aasta tegija 2024 – OÜ Vilton Hiiu

** Tunnustatakse 2024. aastal edukalt majandanud Hiiumaa ettevõtet.*

Aasta tegija valimisel on viimased 10 aastat kasutatud metoodikat, milles võetakse arvesse ettevõtete eelmise aasta käivet, käibe kasvu, ärikasumit ja ärikasumi kasvu võrreldes üle-eelneva aastaga, omakapitali tootlikkust, tööjõukulusid. Metoodika koostamisel on eeskujuks olnud Äripäeva erinevate TOP-ide metoodika.

Antud metoodika alusel valiti 2024. aasta edukaimaks ettevõtteks OÜ Vilton Hiiu – 2023. aastal asutatud ehitusfirma, mis keskendub elamute ja mitteeluhoonete ehitamisele Hiiumaal. Aasta olulisemate tööde hulka kuulusid Hiiu Konsumi / Hiiumaa kaubamaja rekonstrueerimise lõpetamine, Paluküla olme- ja teenindushoone ehitus ning Käina huvi- ja kultuurikeskuse uuendamine.

Aasta alustaja 2024 – HRHooned OÜ

** Tunnustatakse kuni kolm aastat Hiiumaal tegutsenud ettevõtet uuendusliku idee või võimsa alustamise eest 2024. aasta tulemuste baasil.*

Aasta alustaja tiitli määramisel hinnatakse viimase kolme aasta jooksul alustanud ettevõtete eelmise aasta käivet ja töötajate arvu. Nende näitajate põhjal osutus silmapaistvaimaks alustajaks HRHooned OÜ.

aid, organisatsioone ja Hiiumaa sõpru

2022. aastal asutatud ettevõte tegutseb Kassaris ning keskendub elamute ja mitteeluhoonete ehitusele. Juhatuse liikmed Ants Kirsi ja Jako Kaups on koos oma meeskonnaga üles näidanud tugevat ettevõtlikkust ja teotahet, mille tulemusel on HRHooned kujunenud kiiresti arvestatavaks tegijaks Hiiumaa ehitussektoris.

HIIUMAA ETTEVÕTJATE LIIT ANNAB VÄL-JA KOLM TUNNUSTUST

Aasta tegu 2024 – Hiiumaa haigla renoveerimine

**Soovitakse tähelepanu juhtida saare majandust ja arengut oluliselt või omanäoliselt muutnud tegudele.*

Maakonnahaigla renoveerimine on märgiline verstapost ning kogukondlik võit nii üldise turvatunde kasvatamisel kui tajumisel, et hoolime oma inimestest igal ajal ja igas olukorras.

Pikki aastaid oodatud ning läbi erinevate etappide ellu viidud ehitus- ja rekonstrueerimistööd on lõpuks toonud personalile ja patsientidele kõige kaasaegsemad töö- ja olmetingimused ning oluliselt parandanud meditsiiniteenuste kohapealset kättesaadavust.

Nutika lahendusena on säilitatud hoone ajalooline väärikus, tuues samal ajal sisse tänapäevased tehnoloogiad ja võimalused. See investeering tugevdab saare elujõudu ja julgeolekut ning on oluline garant, mis aitab hoida ning motiveerida noorte ja ettevõtlike inimeste Hiiumaale (tagasi)tulemist ja siia jäämist.

Väike ja visa 2024 – Angela Sivonen Hambaravi OÜ

**Tiitel omistatakse väikeettevõtjale, kelle tegevus on kogukonnale väga vajalik ning keda võime seetõttu igapäevaselt pidada justkui iseenesestmõistetavaks. Kuid tegelikult kaasnevad ka selle ettevõtte olemasolu ja igapäevase käigus hoidmisega nii võimalused kui ka riskid, mida kõrvalseisjad ei taju.*

Angela Sivonen pakub kaasaegset hambaravi nii hiidlastele kui Hiiumaa külalistele. Väike meeskond hoiab fookust patsiendil: personaalne lähenemine, paindlik ajaplaneerimine ja selge suhtlus loovad usalduse, mis kestab pikki aastaid. Ettevõte investeerib nüüdisaegsesse tehnoloogiasse ja ennetusse, et hoida ravi kättesaadavana kohapeal, vähendades klientide vajadust sõita mandrile. Visadus, kvaliteet ja kogukonna teenimine on teinud sellest ettevõttest eeskuju, mis näitab, kuidas väike ettevõte kannab suurt vastutust.

Tänukummardus 2024 – Taavi Stomma

**Tiitel omistatakse füüsilisele isikule, kelle pikaajaline tegevus ja aktiivne panus Hiiumaa majandusellu on olnud märkimisväärne ning kelle algatusvõime on eeskujuks ettevõtjate nooremale põlvkonnale.*

Taavi Stomma on aastakümneid kandnud ja arendanud Hiiumaa ehituspärandit kindlal ja hoolival viisil. Tema austus pärandi vastu ning lai silmaring on aidanud luua turvalised, läbimõeldud ja kaunid insenertehnilised lahendused, mis peavad ajaproovile vastu. Oma põhjalikkuse ja eeskujuga on ta toetanud nooremat põlvkonda ning tugevdanud kohaliku kogukonna enesekindlust. Kuigi tema visiitkaardiks on tagasihoidlikkus, kannab ta endas austust aja ja materjali vastu ning aktsepteerib oma ala meistrina vaid üht mõõtühikut – vastutust.

HIIUMAA ARENDUSKESKUS

Hiiumaa aasta õpilasettevõte ÕF Pehme Pai – Eliise Juhe, Elisabet Kallas ja Mia-Marjen Mihkelsoo.

Aasta investeerija 2024 Kulvo Pendra, Dagöplast AS.

Aasta tegija 2024 Tõnis Villmäe, OÜ Vilton Hiiu.

Hiiumaal kasvab MATIK-õppe koostöövõrgustik

Tänavu kevadel algas Hiiumaal uus arengusuund, mille eesmärk on tugevdada MATIK-õpet – valdkonda, mis ühendab matemaatika, teaduse, tehnoloogia, inseneeria ja kunsti ühtseks tervikuks. Rahvusvaheliselt tuntakse seda kui STEAM-õpet, mis aitab noortel arendada tulevikuks vajalikke teadmisi ja oskusi.

Algatus sai hoo sisse 2025. aasta aprillis Hiiumaa ettevõtjate eestvedamisel. Nad nägid, et kohaliku hariduse ja noorte arengu toetamiseks tuleb senisest enam keskenduda loovuse ja tehnoloogia ühendamisele. Suve jooksul hakkas SA Hiiumaa Arenduskeskus koos vallavalitsusega koondama erinevaid osapooli – koole, huviringe, õpetajaid, ettevõtjaid ja lapsevanemaid.

Hiiumaal on MATIK-õppega seotud tegevusi toimunud juba aastaid, kuid seni pigem üksikute algatustena. Nüüd soovitakse need ühendada ühtseks koostööl põhinevaks ja järjepidevaks suunaks.

Esimene laiapõhjaline arutelukohtumine toimus augustis. Seal kaardistati hetkeolukord, arutati kitsaskohti ja otsiti võimalusi edasiminekuks. Olulisemate märksõnadena jäid kõlama koostöö, ettevõtlikkus, digipädevused, õppe kaasajastamine ning kogukonna ja lapsevanemate roll noorte arengu toetamisel.

Oktoobris toimus MATIK-õppereis Tallinnasse ja Harjumaale, et tutvuda teiste piirkondade kogemustega ja leida võimalikke koostööpartnereid. Külastati TalTechi Tehnoloogiakooli, VIVITA Lahenduste Laboratooriumi, Filter Plus OÜ ettevõtet, Tallinna Tehnikagümnaasiumi ja Aruheina lasteaeda.

Viimastel kuudel on toimunud mitmeid arutelusid, koolitusi ja kohtumisi, mis on aidanud kujundada Hiiumaal kasvavat MATIK-võrgustikku. Sellest on oodatud osa võtma kõik, kes soovivad kaasa rääkida ja panustada valdkonna arengusse.

Laiem eesmärk on muuta MATIK Hiiumaal nähtavaks ja väärtustatuks, tugevdada koostööd koolide, ettevõtjate ja kogukonna vahel ning toetada noori tulevikuoskuste omandamisel.

BIRGIT LUKK
noorte ettevõtlikkuse koordinaator

SA HIIUMAA ARENDUSKESKUS

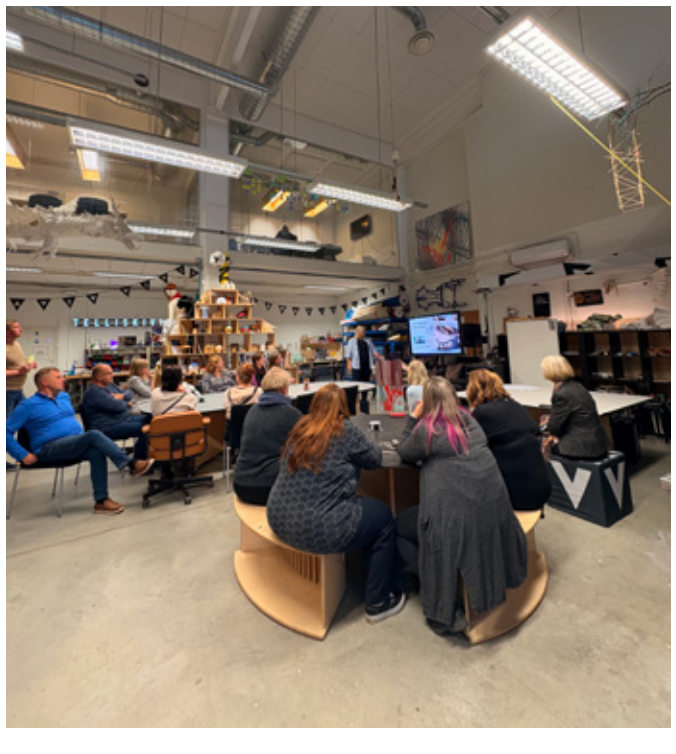

Miks on Hiiumaale vaja uut kultuurikeskust?

Sel sügisel on nii poliitdebattides kui sotsiaalmeedias palju juttu olnud Kärdla kultuurikeskusest. Selgitame lahti, miks on vana hoone asemel mõistlik ehitada uus, milliseid võimalusi see Hiiumaale toob ning algatuseks õiendame ära ka ühe eksiarvamuse.

Nimelt levis sotsiaalmeedias hiljuti kuubikukujuline visuaal, mis justkui kujutaks uut kultuurikeskuse hoonet. Rõhutame üle, et tegemist ei ole hoone kavandiga, vaid visualiseering illustreerib vaid detailplaneeringuga lubatud ehitusmahtu ja maksimaalset kõrgust. Hoone täpne kuju, asukoht krundil ja liigendatus selguvad alles arhitektuurikonkursil, mis korraldatakse pärast detailplaneeringu kehtestamist.

Miks mitte vana hoonet remontida?

Kärdla kultuurikeskus on ehitatud aastatel 1959–1980 ning hoone tehniline seisukord on halb. 2020. aastal tehtud ehitise audit näitas, et hoone on läbinisti amortiseerunud nii konstruktsioonide, katuse kui tehnosüsteemide osas ja selle kulukas remont ei ole enam mõistlik. Hoone rekonstrueerimine ei ole oluliselt odavam uue tänapäeva nõuetele ja vajadustele vastava maja ehitamisest. Auditis toodi välja, et uue hoone ehitamine osutuks remondist vaid 37% kallimaks.

Hoones on tehtud viie aasta jooksul kõige hädapärasemaid parendustöid, et tagada ohutus ja esteetiline väljanägemine. Näiteks ainuüksi kultuurikeskuse katust on selle aja jooksul parandatud kümmekond korda, kuid lekkeid pole õnnestunud lõplikult kõrvaldada. Projekteerijate hinnangul tuleks see tervikuna välja vahetada, mis ei ole lammutamist ootava hoone puhul otstarbekas.

Miks just sama asukoht?

Praegune kultuurikeskus asub Kärdla südames keskväljaku kõrval, bussipeatuse vahetus läheduses, olles samas ümbritsetud rohelusest. Keskus on hõlpsasti ligipääsetav nii kohalikele kui ka kaugemalt tulijaile. Paljudes linnades on just keskväljakute lähedal paiknevad kultuuriasutused kogukonna südameks. Sellest tulenevalt on mõistlik, et uus hoone rajatakse samale krundile.

Milleks meile kultuurikeskus?

Kultuurikeskus on Hiiumaa kultuurielu süda. Aastas osaleb siin huviringides ligi 250 inimest – tantsustuudiotes, kunsti- ja rahvatantsuringides, maalitundides, võimlemises, puhkpilliõppes ja rahvateatris. Eelmisel aastal toimus 272 kinolinastust, mida külastas kokku üle 4500 inimese; 16 teatrietendust (*ca* 2500 külastust) ja provintsiteatrite päevad; 11 kontserti, samuti puhkpillipäevad. Kultuurikeskuses eksponeeriti aasta jooksul 18 näitust, millest külastatuim oli tänavu Olev Subbi aktimaalide väljapanek, mida vaatas üle 3500 inimese. Lisaks korraldatakse kultuurikeskuses seminare, laadapäevi, aktuseid, firmapäevi ja muid üritusi.

Samas piirab tegevust 156-kohaline saal ja olematute tehniliste võimalustega väike lava, mis ei sobi enamasti professionaalsete teatrite ja suurema osalejate arvuga sündmuste korraldamiseks.

Mis saab uues kultuurikeskuses täpsemalt olema?

Uue hoone tuumana nähakse multifunktsionaalset suurt saali, mida saab kasutada nii sõnateatri, kontsertite, tantsuetenduste kui palju muu jaoks. Publikuala põranda kalle oleks vajadusel muudetav, näiteks võimaldades ruumi muuta banketisaaliks või laiendada lava.

Soovime ju, et Hiiumaa oleks võimeline vastu võtma teatreid, kontserte, pakkuma kino- ja näituseelamusi ning kaasaegseid raamatukoguteenuseid.

Uus hoone annaks uue hingamise ja kvaliteedi ka kohalikule kultuuri- ja isetegevusele. Uutel põlvkondadel peab säilima harjumus kultuuritegevustes osaleda.

Detailplaneering näeb ette, et hoone kõrgem osa võib olla kuni 22 meetrit. See on vajalik korraliku lavatorni rajamiseks, mis võimaldaks Eesti teatrite etendustel tulla Hiiumaale täies mahus. Loomulikult ei peaks sellise kõrgusega olema kogu hoone ning kõrgem osa tuleks krundile paigutada selliselt, et ei tekitataks naaberkinnistutele täiendavaid varje. Detailplaneeringus selliste võimaluste lubamine ei tähenda veel seda, et lavatorni ehitamine on lõplikult otsustatud.

Uue kultuurikeskuse sisu osas on tehtud juba mitmeid avalikke ideekorjeid ja mõttetalguid. Ka kultuurikeskuse ruumiprogramm ja täpsemad vajadused selguvad arutelude käigus ning kindlasti kaasatakse neisse ka avalikkus.

Keskusesse on kavandatud ligikaudu 3000 ruutmeetrit üldpinda, millele lisanduvad ühendusteed ja tehnilised ruumid ja mis jaguneb kolmeks põhialaks: avar sissepääsu- ja fuajeeosa (*ca* 500 m², eraldi ala moodsale raamatukogule ning suur sündmuskeskus (2000 m²) saalide, lavataguse ja huvitegevuse ruumidega. Sündmuskeskus moodustab suurima osa hoonest ning võimaldab korraldada nii etendusi kui kinoseansse ja treeninguid.

Avaram raamatukogu ja uued teenused

Tänanesed ruumid on ühe kaasaegse raamatukogu jaoks kitsaks jäänud. Uues keskuses nähakse raamatukogule ette veidi üle 500 m² pinda, mis jaguneks lastele, noortele ja täiskasvanutele mõeldud aladeks. Raamatukogusse saaks jätkuvalt siseneda ID-kaardiga väljaspool lahtiolekuaegu ning kavandatud on ka lift teisele korrusele pääsuks.

Kui kaugel oleme planeeringuga?

Hiiumaa vallavalitsus algatas detailplaneeringu Rookopli 18 krundile 2023. aasta kevadel. Praegu on see kooskõlastamisel, millele järgneb detailplaneeringu vastuvõtmine ja avaliku väljapaneku korraldamine. Arhitektuurivõistlus on plaanis korraldada 2026. aastal. Investeering on kirjas valla arengukavas ja eelarvestrateegias.

Mida uus hoone annab kogukonnale?

Uus kultuurikeskus loob tingimused nii kohalikele kultuuri- ja huvitegevustele kui suuremate sündmuste vastuvõtmiseks. See on investeering tulevikku – sellesse, et Hiiumaal kasvaks uus põlvkond loomeinimesi, koliks siia tagasi noori tegijaid ning sünniks rohkem võimalusi kultuuri kaudu kogukonda tugevdada.

Uued võimalused aitavad kaasa töökohtade loomisele, turismi ja majanduse edendamisele ja kultuuripärandi säilitamisele.

Uue hoone eesmärk ei ole pelgalt ilus fassaad, vaid tegelikult töötav kogu Hiiumaa kultuurielu keskus – selline, mis kannab Hiiumaa omapära, toetab kohalikku elu ja meelitab siia külastajaid mitte ainult Eestist, vaid miks mitte üle Euroopa.

AIVI TELVIK
kultuurikeskuse juhataja

KAIRE NÕMM
valla arhitekt

1. detsembrist asub Hiiumaa sotsiaalkeskuse juhatajana tööle Triin Simson

Triin Simson on pika ja mitmekülgse kogemusega sotsiaalvaldkonna spetsialist, kelle jaoks on inimese heaolu alati esikohal.

Triin hindab kõrgelt seda, kui palju on Hiiumaal sotsiaalvaldkonnas juba tehtud. „Meil on mitmekülgsed teenused psüühiliste erivajadustega inimestele, tugev päevakeskuste võrgustik ning toimiv koduteenus," ütleb ta. Uue juhina soovib anda oma panuse eakate ja teiste abi vajavate täisealiste inimeste elukvaliteedi parandamisse.

Triinu eesmärk on arendada lisaks olemasolevale ka uusi teenuseid, mis toetaksid perede toimetulekut ja vähendaksid hoolduskoormust – näiteks päevahoid ja koduhooldaja teenus, mis võimaldaks pereliikmetele puhkehetki. Samuti peab ta oluliseks ööpäevaringse hooldusteenuse kohtade suurendamist. Tema visiooni kohaselt võiks sotsiaalkeskus kujuneda esmaseks nõuandekeskuseks, kust iga inimene saab kiiresti ja terviklikult vajalikku infot, tuge ning ärakuulamist.

Varasemalt on Triin töötanud Pühalepa vallas sotsiaalnõunikuna, Kõrgessaare vallas ja Kärdla linnas lastekaitsetöötajana, Käina koolis sotsiaalpedagoogina ning Hiiumaa haiglas sotsiaaltöötajana. Lisaks on ta koostöös Töötukassaga juhendanud pikaajaliste töötute tööharjutusi. Alates 2005. aastast on Triin juhtinud EELK Hiiumaa Diakooniakeskust ja koordineerinud Kärdla päevakeskuse tegevust.

Foto: erakogu

Triinu motiveerivad inimesed. „Töötan kirikus õpetajana, olen hingehoidja ja perenõustaja. Oma töös kohtan pidevalt inimesi, kes täidavad mind suure tänutundega – nende erilisus ja maailmad on mulle inspiratsiooniallikaks. Need kohtumised panevad vahel järele mõtlema ja innustavad tegutsema," sõnas Simson.

Triinu pere kolis Hiiumaale 2004. aastal ning siia on rajatud kodu ja kasvatatud üles lapsed. Ta hindab Hiiumaa rahu, elurütmi ja loodust, mis on kujunenud lahutamatuks osaks tema igapäevaelust. „Minu kõige olulisem paik Hiiumaal on minu kodu – just koduaias toimetamine annab mulle energiat. Pingete maandamiseks on parim koht saun ning tervistavad käigud mere äärde. Olen usklik inimene ja minu jaoks on oluline laadimise allikas ka palveelu ja kirikutöö," kirjeldas Triin.

Soovime jõudu, inspiratsiooni ja rõõmu uues ametis! Tere tulemast meeskonda, Triin!

HIIUMAA VALLAVALITSUS

Päästeamet viib 10. detsembril läbi ohuteavituse testi

Päästeamet testib kolmapäeval, 10. detsembril EE-ALARM ohuteavituse erinevaid kanaleid, sh käivitatakse sireenid. Tegemist on testiga ja tegelikku ohtu pole.

Eesmärk on testida ohuteavituskanalite käivitamist samaaegselt ning sireenivõrgustiku katvust ja tihedust. 10. detsembril testime järgmiseid ohuteavituskanaleid:

- **Lõuna paiku** jõuab kõikidesse mobiiltelefonidesse SMS sõnum eelinfoga testi toimumise kohta.
- Vahemikus **15.00–15.10** saadetakse teavitused Eesti äppi ja „Ole valmis!“ mobiilirakenduste kaudu.
- Vahemikus **15.00–15.10** käivitatakse sireenid Eesti suurimates asulates.
- Vahemikus **15.00–15.10** näeb ERR kanalites (ETV, ETV+, ERR.ee veebilehel ja ERR äpis „ERR Uudised“) ribateksti ohuteavitustesti kohta.

Soovitused inimestele 10. detsembril:

- Jätkake oma tavapärast elu.
- Rääkige eelnevalt oma lähedastega, eriti laste ja vanavanematega, et tegelikku ohtu pole ja tegemist on testimisega.
- Vaata käitumisjuhiseid veebilehelt www.olevalmis.ee. Samalt lehelt on võimalus ka kuulata, missugust heli sireenid teevad.

Sireenivõrgustik on välja arendamisel, hetkel katab see järgmisi asulaid: Ahtme, Haapsalu, Jõgeva, Jõhvi, Keila, Kohtla-Järve, Kuressaare, Kärdla, Maardu, Narva, Paide, Paldiski, Pärnu, Põlva, Rakvere, Rapla, Sillamäe, Tallinn ja selle lähiümbruse tiheasustusalad (sh Tabasalu, Harkujärve piirkond, Saue ja Laagri, Peetri alevik, Saku, Viimsi vald), Tapa, Tartu, Valga, Viljandi, Võru.

Miks on vaja testida ohuteavitussüsteemi?

Ohuteavituse süsteemi ehk EE-ALARMi testimine on vajalik selleks, et veenduda süsteemi toimimises ja töökindluses. Eesmärk on teada saada, kas teavitused jõuavad inimesteni selliselt, nagu erinevad kanalid seda ette näevad. Samuti aitab testimine välja selgitada tehnilised kitsaskohad, mis võivad takistada teavituste edastamist erinevate kanalite kaudu.

Päästeamet hakkab ohuteavitussüsteemi erinevaid kanaleid kas koos või eraldi edaspidi sagedamini testima. Suuremaid teste, mille raames käivitatakse ohuheliga sireenid, on plaanis korraldada maksimaalselt korra kvartalis.

Ohu korral teavitab riik inimesi alati mitme kanali kaudu. Eestis on praeguse seisuga kasutusel järgmised ohuteavituse kanalid:

- SMS-teavitus ohupiirkonnas olevatele inimestele .
- Mobiilirakendused Eesti äpp ja „Ole valmis!“.
- Ribatekstid ETV ja ETV+ kanalites, ERR.ee portaalis ja „ERR Uudised“ äpis.
- Kõige äärmuslikematel juhtudel käivitatakse ka sireenivõrgustik.

Selleks, et ohuteavitust mobiilirakenduste kaudu saada, peavad vastavad äpid olema alla laetud ja teavitused lubatud. Ohuteavituse kaudu saad teada, mis on juhtunud, kuidas käituda ning kust saab vajadusel täiendavat infot. Nii äpiteavituse kui ka SMSi saatjaks on alati EE-ALARM.

Sireeni kuuldes varju kohe lähimasse siseruumi

Kui suuremate kriiside korral saad ohuteavitusega teada, mis on juhtunud ja kuidas käituda, siis sireenid sisulist infot edasi ei anna, vaid mängivad minutipikkust tõusva ja langeva tooniga signaali, mida korratakse kolm korda 30-sekundiliste pausidega. Kokku kestab sireenide heli umbes 4 minutit.

Sireenid on mõeldud õues viibivatele inimestele, et neid võimalikult kiiresti ohust informeerida. Sireenide ainuke eesmärk on äratada sinu tähelepanu vajadusest varjuda otsekohe lähimasse siseruumi, soovitatavalt tugevate seintega ruumi ning akendest eemale. Kui oled ohutumas kohas, siis otsi lisainfot veebilehtedelt kriis.ee ja olevalmis.ee. Nendelt lehtedelt leiad täpsema info olukorrast ja käitumisjuhised.

DIANA SAMALEA
Päästeameti
ohuteavituse nõunik-projektijuht

KODU OOTAVAD KASSID
HIIUMAA KODUTA LOOMADE TURVAKODUS

PUMA
Sünd: 2024
Sugu: isane (kastreeritud)

KURRI
Sünd: 2020
Sugu: emane (steriliseeritud)

BENNU
Sünd: 2018
Sugu: isane (kastreeritud)

Rohkem infot: www.hiiumaaloomad.ee

Kõrgessaare päevakeskuses

- esmaspäeviti kell 11 **toolitantsu treening.**
- esmaspäeviti kell 14 **lauluansambli proov.**
- teisipäeviti kell 10 ***line*-tantsu treening.**
- teisipäeviti kell 14.30 **tervisevõimlemise ring.**
- kolmapäeviti kell 11 ***line*-tantsu treening.**
- kolmapäeviti kell 12.45 **seeniortantsu proov.**

Kõik huvilised on oodatud liituma meie tegevustega!

- 28. novembril kell 9.30–12 **käsitööring**. Juhendaja Triinu Pihel. Tasuta.
- 1. detsembril kell 9.30 **mälumäng** (III hooaja IX etapp).
- 2. detsembril kell 11.30 **eakate kokkamine.**
- 3. detsembril alates kell 9 osutab teenust **pediküür** Käroli. Registreerimine 5333 9472.
- Detsembris osutab ühel päeval teenust **juuksur** Sirje Vaku päevakeskuses. Kuupäev veel täpsustub, palun helistada registreerimiseks tel 5666 2317.
- 4. detsembril kell 10–11 **mälutreening** kõigile huvilistele. Juhendab Katrin.
- 5. detsembril algusega kell 10 **küünalde tegemise töötuba.** Juhendab Käroli Kobin. Osalustasu 8 eurot.
- 10. detsembril alates kell 12 ja 11. detsembril alates kell 9 **massaažiteenus.** Eelnev registreerimine Sigrid, tel 529 7429.
- 12. detsembril kell 9.30–12 **käsitööring.** Juhendab Triinu Pihel.
- 17. detsembril koostöös Kõrgessaare vaba aja keskusega jõulupidu. Osaleme ka eeskavas. Algus kell 18.
- 19. detsembril **väljasõit Käina ujulasse.** Ujulas viibimine kell 11–13, vesivõimlemine kell 11 (juhendaja Helin Kääramees), jõusaali kasutamine. Osalustasu 6.00 eurot. Transport: kell 10 Kõrgessaare, Lauka, Viskoosa, kell 10.25 Kärdla.
- Lisainfo Katrin, tel 5333 9472.
- Kõrgessaare päevakeskuses saab pesta pesu ja käia duši all, eelnevalt kokku leppida Inna, tel 504 2292.
- Jälgi ka Facebook „Kõrgessaare Päevakeskus“.

Hellamaa perekeskuses

- 6. detsembril kell 11–18 **glögikohvik**.
- 11. detsembril kell 18 **mälumänguõhtu piparkoogiga.**
- 17. detsembril kell 17 **memme-taadi jõuluõhtu.** Osavõtust anna teada 12. detsembriks.
- teisipäeviti kell 12 saavad kokku **Pühalepa Lustilised** erinevateks tegevusteks.
- 16. detsembril kell 14 55+ **ujumine Käinas.**
- neljapäeva õhtuti ***zumba* videotreening.**
- 1.–12. detsembrini jõulueelne **näitusmüük „Jõuluvana kingikotti“.**
- Info telefonil 5694 1961.

Hiiumaa sotsiaalkeskuses

- 16. detsembril kell 14 55+ **ujumine Käinas**.
- teisipäeviti kell 12 saavad kokku **Pühalepa Lustilised** erinevateks tegevusteks.
- neljapäeva õhtuti ***zumba* videotreening**.
- 1.–12. detsembrini jõulueelne **näitusmüük „Jõuluvana kingikotti“.**

Info telefonil 5694 1961.

Käina päevakeskuses

- 1. detsembril kell 10 **jõuluseade tegemine**, juhendaja Lemmi Sahtel.
- 2. detsembril kell 11 **eakate võimlemine toolil,** juhendaja Helgi Taelma.
- 3. detsembril kell 10 **„Aju aktiviseerimine“**, juhendaja Helin Kääramees.
- 4. detsembril kell 10 väljasõit Käina päevakeskuse eest. **Külastatakse Suuremõisa lossi, Hellamaa perekeskust, Kärdla päevakeskust ja hotell Kompassi.** Eelregistreerimine 1. detsembriks tel 5307 7353. Osalustasu 5 eurot.
- 8. detsembril kell 10 **puuaugupiste töötuba**, juhendaja Irina Tammis.
- 9. detsembril kell 11 **eakate võimlemine matil**, juhendaja Helgi Taelma.
- 10. detsembril kell 10 **eakate jututuba** koos detsembrikuu tähtpäevade tähistamisega, **jõuluteemaline küpsetamine ja küünla meisterdamine.**
- 10. detsembril kell 13.15 **lauluansambel Hõbelõng**, juhendaja Malle Mürgimäe.
- 15. detsembril kell 10–15 **digikoolitus.**
- 16. detsembril kell 11 **eakate võimlemine toolil,** juhendaja Helgi Taelma.
- 18. detsembril kell 15 **jõulupidu.** Eelregistreerimine 9. detsembriks tel 5307 7353.
- neljapäeviti kell 10.30 **Käina–Emmaste piirkonna erivajadustega inimeste kokkusaamine** Käina päevakeskuses.
- Lisainfo, registreerimine ja transpordivajaduse teatamine Käina päevakeskuse üldtelefonil 5308 9924.
- Käina päevakeskuses saab pesta pesu ja käia duši all, eelnevalt kokku leppida Käina päevakeskuse üldtelefonil 5308 9924.

Emmaste päevakeskuses

Huviringid:

- esmaspäeviti ja neljapäeviti kell 9 **võimlemine** Emmaste päevakeskuses.
- teisipäeviti kell 14 **toolitants** Emmaste päevakeskuses.
- kolmapäeviti kell 11 **jututuba** Emmaste päevakeskuses.
- kolmapäeviti kell 11 **käsitööring** Emmaste VAK-is.
- **Leisu piirkonna seenioride kokkusaamine** kaks korda kuus, täpsem info Aivo Härm, tel 503 1734.

Sündmused:

- 2. detsembril kell 13 **mälutreening.**
- 17. detsembril kell 14 **Emmaste–Leisu piirkonna pensionäride jõulupidu** Emmaste põhikooli saalis. Eelregistreerimine tel 5376 4040, eve.ellermae@hiiumaa.ee.

Üritused ja huviringid: Eve Ellermäe, tel 5376 4040.

- Teenustele (pediküür, juuksur) eelregistreerimine ja transpordivajadus: Aimi Jaarma, tel 514 4327.
- Eelregistreerimine pensionäridele 6. jaanuaril 2026 pediküüriteenusele.
- Jätkuvalt on võimalik Emmaste päevakeskuses kasutada dušši ning pesta pesu (3 eurot/kord).

DETAILPLANEERINGUD

Soonlepa külas asuva Pihla kinnistu detailplaneeringu kehtestamine
Hiiumaa vallavalitsuse 22.10.2025 korraldusega nr 565 kehtestati Soonlepa külas asuva Pihla kinnistu detailplaneering (DAGOpen OÜ töö nr 23-38). Planeeringuala suurus on 6,74 ha. Planeering näeb ette Pihla maaüksuse jaotamise kuueks elamumaa krundiks ligikaudsete pindaladega 1,0 – 1,28 ha. Kruntidele määratakse ehitusõigus ja hoonestusalad kuni nelja hoone (üksikelamu ja abihooned) püstitamiseks maksimaalse ehitisealuse pinnaga 500 m² koos olulisemate arhitektuurinõuetega ja tehnovõrkude lahendusega. Pihla kinnistu detailplaneering on vastavuses Pühalepa valla Heltermaa-Sarve-Salinõmme piirkonna osaüldplaneeringuga.

Korraldusega saab tutvuda Hiiumaa vallavalitsuses aadressiga Keskväljak 5a Kärdla ja Hiiumaa valla veebilehel https://atp.ampho-ra.ee/hiiumaavv/index.aspx?itm=398753

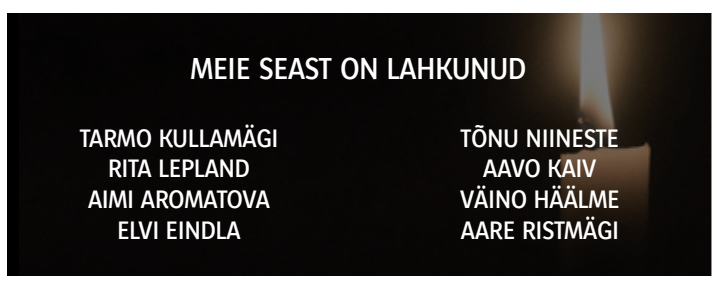

SÜNDMUSED

NOVEMBER

N, 27. november
- Kohalik kala hiidlase toidulaual: SÄINA PÄEV.
- kl 18 Hiiumaa Dartsi 2025/2026. hooaeg Hiiumaa Pruulikoja Restos Vabaduse 15, Kärdla.

R, 28. november
- kl 18 Hiiumaa kino: „Zootropolis 2“. Kärdla kultuurikeskuses.
- kl 18 salongiõhtu „Eesti elu ja valikud“, Hiiumaa muuseumi Pikk Maja.
- kl 18 jõuluteemaline vahuküünla töötuba Hiiu Gourmet Vabrikus. Osalustasu: 39 € (sisaldab kõiki materjale ja kahte küünalt). Lisainfo ja registreerimine: Kadi Tuulik – 554 2385, kadituula@gmail.com.
- kl 19 Utoopia nr 9 BINGO, Kõrgessaare, Sadama tee 2.
- kl 20 Hiiumaa kino: „Nürnberg“. Kärdla kultuurikeskuses.

L, 29. november
- kl 10 jõuluteemaline töötuba – männipalli meisterdamine, Kõrgessaare vaba aja keskuses kl 11 „Praktiline fototöötlemise koolitus algajatele“, Käina noortekeskuse ruumides. Tasuta! (Koolitaja Pääro Metsand. Registreerimine: anna.lipp@hiiumaa.ee)
- kl 11 UK Hiiu Hüljes – 20 aastat. Lisainfo https://hiiumaa.ee/sundmus/uk-hiiu-huljes-20-aastat/
- kl 15 Tiina Tantsustuudio sünnipäevakontsert „Tt-stuudio 20-aastaringi“, Hiiumaa spordikeskuses.

P, 30. november
- kl 11–13 kepikõnni ühistreening Kärdla matkarajal, RMK Kärdla matkarada.
- kl 12.30 Haapsalu keelpillimängijate kursuse advendikontsert Kärdla kirikus.
- kl 17 advendiaja alguse tähistamine Käina kirikupargis.
- kl 17 I advendi tähistamine Kärdla keskväljakul.
- kl 18 kontsert ansambliga Robirohi Kärdla baptistikoguduse kirikus.
- kl 18 Hiiumaa kino: „Zootropolis 2“. Kärdla kultuurikeskuses.
- kl 18.30 I advendi tähistamine Kõrgessaares. Kõrgessaare mõisa pargis.
- kl 19 Emmaste jõulumaa Emmaste vaba aja keskuses.
- kl 20 Hiiumaa kino: „Nürnberg“. Kärdla kultuurikeskuses.

DETSEMBER

E, 1. detsember
- kl 17-20 Gordoni lapsevanemate suhtlustreening Käina koolis.
- kl 17.30 Käina huvikooli muusikaosakonna kontsert. Sissepääs prii!

K, 3. detsember
- kl 17 paberikunsti õpituba – romantilised jõulukaardid, Hiiu Gourmet Vabrikus Käinas. Juhendab Kerli Varrik. Lisainfo ja registreerimine: kerli@kerlipaberilaegas.ee, 521 6507
- kl 19 Hiiumaa kino: „Uus raha“. Orjaku külamajas.

N, 4. detsember
- kl 18 Hiiumaa Dartsi 2025/2026. hooaeg Hiiumaa Pruulikoja Restos Vabaduse 15, Kärdla.

R, 5. detsember
- Jõululaat Kärdla kultuurikeskuses.

L, 6. detsember
- Jõululaat Kärdla kultuurikeskuses.
- kl 11-22 „Kurmee jõulune vabrik“ – glögi, kunst ja põhjapõdrad Hiiu Gourmet Vabrikus Hiiu mnt 18, Käina.
- kl 11 ja kl 12 kogupereetendus „TALVEVÕLU“ Kärdla nukuteatris, Uus tn 1, pilet 5 €.
- kl 19 jõuluaja kontsert-õhtusöök: esineb Karmen Telvik duo Hiiumaa Pruulikoja Restos. Info ja broneerimine tel 5887 1200, info@hiiumaapruulikoda.ee.
- Hiiumaa glögikohvikute päev 2025, https://hiiumaa.ee/glogikohvikud/

P, 7. detsember
- kl 11–13 kepikõnni ühistreening RMK Kärdla matkarajal.
- kl 14–15 Aktiivne Algus liikumispühapäev, Hiiumaa spordikeskuses.

E, 8. detsember
- kl 19 Komöödiateatri etendus „Lumevangis“ Käina huvi- ja kultuurikeskuses. 25–27 €. Piletid Piletimaailmast ja Piletilevist.

T, 9. detsember
- kl 9.30–14 jõulutoad Palade looduskeskuse Soera õppemajas.
- kl 19 Kärdla kammerkoori ja Käina naiskoori kontsert „Valgus aknaruutudes“ Kärdla kirikus. Tasuta.

K, 10. detsember
- kl 9.30–14 jõulutoad Palade looduskeskuse Soera õppemajas.
- kl 17 õpituba „Luksuslikud jõulukuulid“, Hiiu Gourmet Vabrikus Käinas. Juhendab Kerli Varrik. Lisainfo ja registreerimine: kerli@kerlipaberilaegas.ee, 521 6507.
- kl 17.30 Käina huvikooli tantsuosakonna kontsert, sissepääs prii!
- kl 18–19.30 kontsert „Jõuluootus“. Luutsinapäeva tähistamine, Kärdla muusikakoolis Uus 4, Kärdla. TASUTA/ vabaannetus.

N, 11. detsember
- kl 9.30–14 jõulutoad Palade looduskeskuse Soera õppemajas.
- kl 12 Hiiumaa koolide ühisnäituse „Muinasjutumaa“ avamine Tuuletorni galeriis. Info tel 5350 5028.
- kl 18 Hiiumaa Dartsi 2025/2026. hooaeg Hiiumaa Pruulikoja Restos Vabaduse 15, Kärdla.
- kl 18–19.30 mälumänguõhtu piparkoogiga Hellamaa perekeskuses
- kl 18.30–19.30 „Carol of the Bells“ – Hiiumaa ametikooli advendikontsert Hiiumaa ametikoolis.

R, 12. detsember
- kl 9.30–14 jõulutoad Palade looduskeskuse Soera õppemajas.
- kl 16–18 luutsinapäeva laat Emmaste noortekeskuses.
- kl 19–22 Kärdla mälumängu XIV hooaeg Hiiumaa Pruulikoja Restos Vabaduse 15, Kärdla.

L, 13. detsember
- kl 10–15 talvine käsitöö ja omatoodangu laat Kärdla kultuurimajas.
- kl 12–14 Väike taibu teaduskool Palade loodushariduskeskuses.
- kl 19 kontsert „Talvine teekond“, Ain Anger ja Mihkel Poll. Kärdla kirikus. Tasuta. Vaata lisaks: hiiumaakultuuriselts.ee

P, 14. detsember
- kl 11–13 kepikõnni ühistreening RMK Kärdla matkarajal.
- kl 14–15 Aktiivne Algus liikumispühapäev Hiiumaa spordikeskuses.

E, 15. detsember
- kl 17.30 Käina huvikooli jõulukontsert. Sissepääs prii!

T, 16. detsember
- kl 18–19 noorte ujumisvõistluste karikasari AASTA UJUJA 2025/2026, Käina ujulas.

K, 17. detsember
- kl 16 Käina huvikooli jõulupidu.
- kl 18–19.30 Noor TipuTegija 2025/2026, elamuskeskuses Tuuletorn.

N, 18. detsember
- kl 10 ja kl 12 Hiiumaa valla koduste laste jõulupidu Emmaste põhikoolis.
- kl 18 Hiiumaa Dartsi 2025/2026. hooaeg Hiiumaa Pruulikoja Restos.

L, 20. detsember
- kl 10–15 jõulumaa Villalaos (Sadama tn 33, Kärdla), 1 €.
- kl 15 jõulukontsert „Helisevad jõulud“ Hele Kõrve ja Collegium Musicale. Kärdla kirikus. Piletid https://www.piletitasku.ee/et/performance/25020

P, 21. detsember
- kl 11–13 kepikõnni ühistreening RMK Kärdla matkarajal.
- kl 15–17.30 looduskeskus kutsub loodusretkele „Uue aasta ootuses“. Matka pikkus 4 km. Saame kokku Suurepsi bussipeatuses, osavõtt 5 €.

N, 25. detsember
- kl 18 Hiiumaa Dartsi 2025/2026. hooaeg Hiiumaa Pruulikoja Restos.

L, 26. detsember
- 25–28.12 klotsinäitus Hiiumaal Tuuletornis. Karl Maier, tel 5592 8300.

R, 26. detsember
- kl 18–19.30 Koit Toome akustiline teise jõulupüha kontsert Kärdla kirikus. Pilet 25–30 €, piletid https://piletikeskus.ee/et/e/ur790g

L, 27. detsember
- kl 15–16.30 pühadevahekontsert Kelli Uustani & Olav Ehala „Mis värvi on armastus“ Orjaku sadama külamajas. Info orjaku@orjaku.ee, piletid https://piletikeskus.ee/et/e/rkr7sy
- kl 19–22 elava muusikaga tantsuõhtu Käina kultuurikeskuses. Lisainfo https://www.facebook.com/events/803689035618460

P, 28. detsember
- kl 11–13 kepikõnni ühistreening RMK Kärdla matkarajal.

K, 31. detsember
- kl 18–20 vana aasta õhtu Kärdla keskväljakul. Aknakontsert: ansambel Imelik Masin. Tegevused lastele.
- kl 19–03 aastavahetuse stiilipidu „Tagasi tulevikku“ Orjaku sadama külamajas. Pilet 100 €. https://www.facebook.com/iiUmekk

NÄITUSED

SA HIIUMAA MUUSEUMID

Hiiumaa muuseumi Pikk Maja
Avatud E-R 10-17, L 10-15

Pikas Majas on avatud suurim Hiiumaa rahvariiete näitus **„Hiiumaa rahvariiete ilu ja võlu“ ja Liia Lüdig-Algvere juubelinäitus „Triibulised“.**

Pika Maja teisel korrusel on haarav püsinäitus **„Kärdla – rootsi küla, saksa alev, eesti linn“**. Avatud meenepood ja laste mängutuba.

Pikk Maja on suurepärane koht temaatilisteks sünnipäevapidudeks, koosviibimisteks ja seminaride ning konverentside korraldamiseks. Küsi rohkem infot!

Mihkli talumuuseum
Avatud ettetellimisel!

Rudolf Tobiase majamuuseum
Avatud ettetellimisel!

Tahkuna tuletorn
Avatud ettetellimisel!

Rohkem informatsiooni info@hiiumaamuuseum.ee, +372 463 2091.

SÕRU MUUSEUM
Muuseum avatud kokkuleppel. Üritused, haridusprogrammid, seminariruumi kasutamine. Tel 5376 4040. sorumuuseum@hiiumaa.ee.

KÄRDLA KULTUURIKESKUS

kuni 5. detsembrini **Viive-Kai Rebase Lapimaa loodusfotode** näitus „Teiselpool joont“.

8. detsember 2025 – 30. jaanuar 2026 Kärdla kultuurikeskuse **täiskasvanute maaliringi tööde näitus.** Juhendaja Valev Sein.

ELAMUSKESKUS TUULETORN

28. november–14. detsember **kirjuta isiklik kiri jõuluvanale!** Tuuletorn. Tel 5350 5028.

Alates 11. detsembrist **Hiiumaa koolide ühisnäitus „Muinasjutumaa“** (1.–12. klassi õpilased). Näituse avamine 12.00 Tuuletorni galeriis. Info tel 5350 5028.

25.–28. detsembrini **klotsinäitus Tuuletornis.** Karl Maier, tel 5592 8300.

1.–30. detsembrini **avatud fotosein** Tuuletorni II korruse galeriis. Info tel 5350 5028.

Detsembris **jõulumäng Tuuletornis.** Info tel 5350 5028.

Hiiumaa Teataja, Hiiumaa valla väljaanne
Toimetaja: Triinu Rajasalu, tel 5470 0607
Kujundus ja küljendus: MK Meedia OÜ
Trükikoda: Printall
Hiiumaa Teataja ilmub kuu viimasel reedel.
Info ja teated järgmise kuu lehte on oodatud eelneva kuu 10. kuupäevaks info@hiiumaa.ee.